

Adviesrol lokaal bestuur bij uitbreiding kinderopvang van baby's en peuters

Versie: 6 november 2020

Deze nota kreeg vorm in samenwerking met het Agentschap Opgroeien.

Inhoud

Inhoud.....	1
1 Inleiding	2
2 Een uitbreidingsronde kinderopvang, hoe zit het in elkaar?	2
2.1 Belang van een kwaliteitsvol advies	4
2.2 Plaats van het advies in het toekenningproces	5
3 Het lokaal advies bij uitbreiding.....	6
3.1 Beoordelingscriteria en –procedure.....	7
3.1.1 Criteria bepalen	7
3.1.2 Beoordelingsprocedure vastleggen	12
3.1.3 Criteria en procedure formaliseren	16
3.2 Het advies opmaken	17
4 Regelgeving.....	18

1 Inleiding

Met het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters wil de Vlaamse overheid stap voor stap voldoende, kwaliteitsvolle kinderopvang realiseren die voor iedereen toegankelijk is. Om aan de vraag naar kinderopvang te voldoen, wil de Vlaamse Regering verder in bijkomende opvangplaatsen investeren.

De Vlaamse Regering kan, om die doelstellingen te realiseren, beslissen om voor kinderopvang van baby's en peuters bijkomende middelen vrij te maken. In de kinderopvang van baby's en peuters gaat het dan over een uitbreiding van het aantal plaatsen met de basissubsidie, de subsidie voor inkomenstarief en/of de plussubsidie. Dit noemen we een '**uitbreidingsronde in de kinderopvang**'. Vaak wordt er gesproken over 'uitbreiding', maar in een uitbreidingsronde gaat het niet alleen over uitbreiding, maar vaak ook over omschakeling van bestaande plaatsen naar een ander subsidieniveau.

Wanneer dit het geval is, lanceert het Agentschap Opgroeien een oproep. Organisatoren kinderopvang kunnen hierop intekenen en een aanvraag om de subsidie te krijgen indienen. Het Agentschap Opgroeien kan bij zo'n uitbreidingsronde ook aan elk lokaal bestuur vragen om een advies te formuleren over de aanvragen binnen de gemeente. Als lokale regisseur heeft het lokaal bestuur op die manier inbreng in de ontwikkeling van het kinderopvangaanbod op het grondgebied.

De voorbije jaren werkte de Vlaamse regering altijd met jaarlijkse of tweejaarlijkse uitbreidingsrondes. Vandaag is dat anders en wordt er gewerkt met een meerjarenprogrammatie (2020-2024). Door deze meerjarenprogrammatie is het vandaag al duidelijk hoeveel plaatsen er tot in 2024 naar welke gemeente gaan.

De adviesrol van het lokaal bestuur bij een uitbreidingsronde, staat los van de adviesrol die het lokaal bestuur heeft bij een adviesvraag van een locatie groepsopvang van baby's en peuters die wil starten.¹

Deze nota kan je als lokaal bestuur gebruiken als houvast en om je adviesrol als lokaal bestuur stevig vorm te geven.

2 Een uitbreidingsronde kinderopvang, hoe zit het in elkaar?

Artikel 57 van **het Procedurebesluit** van 9 mei 2014 bepaalt in grote lijnen de programmatie-regels inzake kinderopvang van baby's en peuters (zie punt 4: regelgeving).

¹ Zie Vergunningsbesluit van 22 november 2013, artikel 2, 2de alinea, 3°

Per uitbreidingsronde bepaalt de bevoegde minister meer gedetailleerde regels en het kader voor het Agentschap Opgroeien om subsidieaanvragen van organisatoren te beoordelen. Aan de hand van deze regels weegt het Agentschap Opgroeien binnen een bepaald geografisch gebied verschillende subsidieaanvragen op een objectieve wijze tegenover elkaar af. Deze specifieke regels per uitbreidingsronde worden vastgelegd in een **Ministerieel Besluit** (zie punt 4: regelgeving). In dit Ministerieel Besluit is ook vastgelegd welk gewicht het advies van het lokaal bestuur krijgt bij de afweging van de verschillende subsidieaanvragen.

***Opgelet!** Het lokaal bestuur heeft enkel een adviesrol wat betreft de aanvragen tot uitbreiding binnen de gemeente, en kan geen advies geven over hoe de subsidie effectief verdeeld worden binnen de gemeente.*

In de meest recente uitbreidingsronden werden de verschillende subsidieaanvragen van organisatoren per gemeente gerangschikt op basis van totaalscores. Deze totaalscores bestonden enerzijds uit een score bepaald door het Agentschap Opgroeien op basis van de regels van de minister en anderzijds de score die de subsidieaanvraag van het lokaal bestuur kreeg. De subsidieaanvragen werden per gemeente geordend van hoge naar lage totaalscore. De middelen werden verdeeld over de aanvragen volgens hun volgorde in rang.

Het lokaal bestuur kan een **negatief advies** geven, wanneer een aanvraag binnen de gemeente niet tegemoet komt aan de specifieke lokale behoeften aan kinderopvang, of wanneer de organisator niet meewerkt aan het lokaal loket kinderopvang. het Agentschap Opgroeien beoordeelt de relevantie van de motivering van het negatief advies om te beslissen of de aanvraag al dan niet wordt uitgesloten op basis van het negatieve advies van het lokaal bestuur. M.a.w. een aanvraag die van het lokaal bestuur een negatief advies krijgt komt niet langer in aanmerking voor subsidie in deze uitbreidingsronde.

Het lokaal bestuur kan, wanneer het Agentschap Opgroeien dit vraagt, ook een **positief advies** formuleren. Een positief advies neemt de vorm aan van **een score**, gegeven aan de hand van de door het lokaal bestuur vastgelegde beoordelingscriteria en – procedure. Over deze criteria en procedure wordt minstens het advies van het Lokaal Overleg Kinderopvang gevraagd en deze beoordelingsprocedure moeten tijdig bekend gemaakt worden aan de organisatoren binnen de gemeente.

Het lokaal bestuur kan **een 0-score** geven. Een score van 0 is niet gelijk aan een negatief advies. Aanvragen met een 0-score worden niet bij voorbaat uitgesloten door het Agentschap Opgroeien. De aanvraag start dan mogelijk wel met een lagere score dan andere aanvragen.

Wanneer een organisator het lokaal bestuur niet op de hoogte brengt van zijn aanvraag, en het lokaal bestuur aldus geen advies kan uitbrengen over deze aanvraag, wordt de aanvraag door het Agentschap Opgroeien uitgesloten.

Afhankelijk van de regels die de minister bepaalt (en die vastgelegd worden per uitbreidingsronde in een Ministerieel Besluit), kan het gewicht dat het advies van het lokaal bestuur krijgt verschillen van uitbreidingsronde tot uitbreidingsronde.

2.1 Belang van een kwaliteitsvol advies

Het is belangrijk dat het **advies van het lokaal bestuur met zorg wordt opgesteld en kwaliteitsvol** is. Als lokale regisseur heb je via het geven van dit advies een belangrijke inbreng bij de ontwikkeling van het kinderopvangaanbod. Zo krijg je medezeggenschap over waar, door wie en hoe de bijkomende gesubsidieerde plaatsen uiteindelijk gerealiseerd worden in jouw gemeente.

Het Agentschap Opgroeien neemt mede op basis van het advies van het lokaal bestuur een beslissing over de ontvankelijke aanvragen. Want hoewel de verhouding tussen de score van het bestuur en de score van het Agentschap Opgroeien voor elke trap anders kan zijn, weegt de score die een lokaal bestuur geeft best wel door bij de uiteindelijke beslissing van Het Agentschap Opgroeien over wie de middelen uiteindelijk krijgt.

Als een lokaal bestuur bovendien over een aanvraagdossier een gemotiveerd negatief advies formuleert, dan kan deze aanvraag worden uitgesloten en komt de organisator niet meer in aanmerking voor subsidies in die uitbreidingsronde.

Opgelet! Het Agentschap Opgroeien beoordeelt of een advies van een lokaal bestuur kwaliteitsvol is en zorgvuldig werd opgesteld. Een advies dat hieraan niet voldoet, neemt het Agentschap Opgroeien niet mee in de beoordeling, omdat het aanleiding zou kunnen geven tot bezwaar of beroep van de organisator die een negatieve beslissing over zijn subsidieaanvraag kreeg.

M.a.w.: als een advies niet

kwaliteitsvol of zorgvuldig werd opgemaakt maar toch meegenomen zou worden in de beoordeling van het Agentschap Opgroeien, kan een organisator beroep aantekenen tegen de beslissing van het Agentschap Opgroeien die werd genomen op basis van dit onzorgvuldig

Een organisator kinderopvang is volgens artikel 61 van Vergunningsbesluit van 22 november 2013 verplicht om samen te werken met het lokaal loket kinderopvang van de gemeente. Een weigering om samen te werken kan een motief zijn om als lokaal bestuur een negatief advies te geven bij een uitbreidingsronde.

advies. Daarom kan het Agentschap Opgroeien geen rekening houden met adviezen die niet kwaliteitsvol of zorgvuldig werden opgesteld.

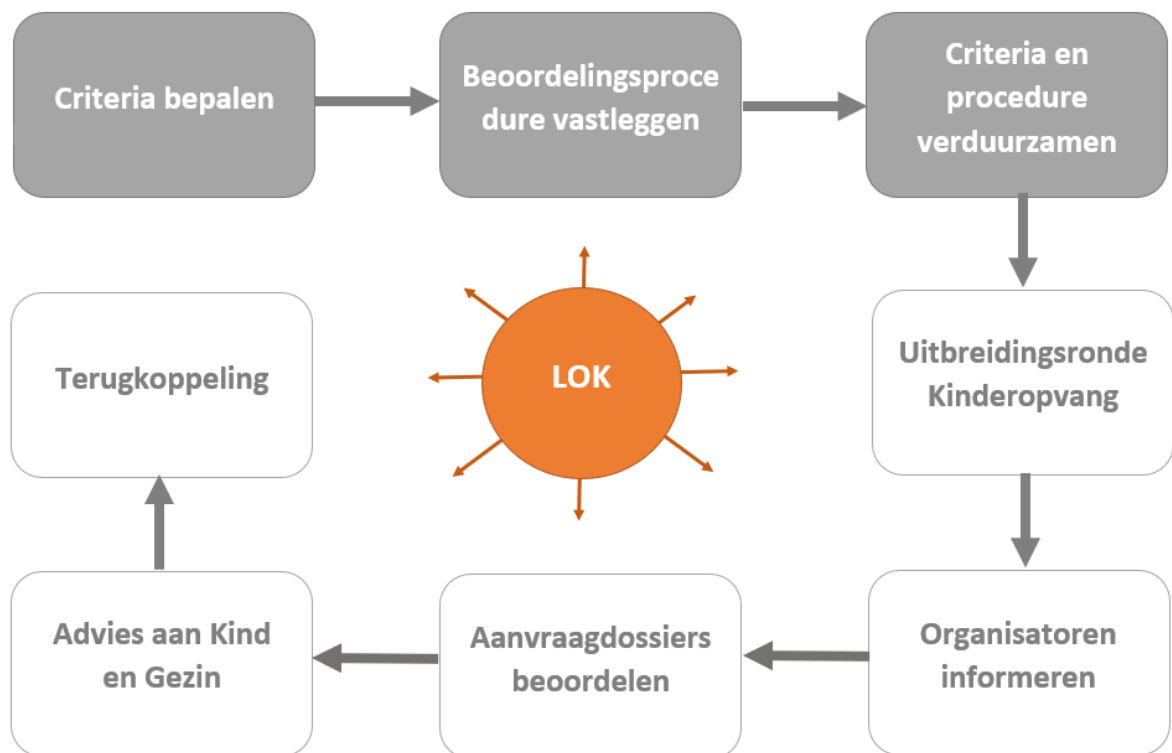
2.2 Plaats van het advies in het toekenningsproces

Het Agentschap Opgroeien beoordeelt de ingediende subsidieaanvragen van organisatoren kinderopvang steeds volgens een gelijkaardig stramien:

1. **Ontvankelijkheid:** eerst wordt nagegaan of een aanvraag van een organisator ontvankelijk is.
De aanvraag moet aan enkele voorwaarden voldoen, zoals is de aanvraag tijdig ingediend? Is de aanvraag volledig ingevuld? Wordt er een aanvraag gedaan voor kinderopvangplaatsen in een gemeente die in aanmerking komt voor uitbreiding van gesubsidieerde plaatsen? Enzovoort. Het BVR en het MB bepalen deze voorwaarden. Enkel aanvragen die ontvankelijk zijn kunnen verder naar de tweede fase in het beslissingsproces. Voor onontvankelijke aanvragen stopt de procedure hier.
2. **Uitsluitingsfase:** de verschillende aanvragen worden gescreend op een aantal uitsluitingscriteria die in de regelgeving zijn bepaald. Dat wil zeggen dat, als de aanvraag aan één van die uitsluitingscriteria beantwoordt, de aanvraag niet verder in aanmerking komt voor subsidies en sowieso wordt uitgesloten. Ook wanneer het lokaal bestuur over een aanvraagdossier een gemotiveerd negatief advies formuleert, wordt dit gezien als uitsluitingscriterium en kan de aanvraag in deze fase uit de selectie worden gehaald.
3. **Voorrangsfase:** de aanvraagdossiers die nu nog over blijven, worden gescreend op een aantal voorrangscriteria (bv. de realisatietermijn).
4. **Beoordeling en rangorde:** als er dan nog meerdere aanvragen voor één gemeente in aanmerking komen, dan worden ze inhoudelijk vergeleken.
Het Agentschap Opgroeien kent een score toe voor de criteria die ze zelf beoordeelt op basis van de regels van de minister in het BVR en MB (zie punt 4: regelgeving). Naast deze score wordt het advies van het lokaal bestuur gelegd en mee verrekend. De subsidieaanvragen worden vervolgens geordend van hoge naar lage score. De middelen worden verdeeld over de aanvragen volgens hun volgorde in rang.
5. **Verdeling resterende middelen:** zijn er nog resterende middelen? Dan worden ook de aanvragen zonder voorrang (zie stap 3) beoordeeld en de middelen verder verdeeld.

Slechts in uitzonderlijke gevallen heeft het advies van het lokaal bestuur dus geen invloed, m.n. wanneer een dossier op basis van de uitsluitingscriteria² in het geldende beslissingskader (bv. dossiermatige tegenindicaties, geen duidelijk perspectief op concrete realisatie, enzovoort), verder geweerd wordt door het Agentschap Opgroeien. Pas wanneer het Agentschap Opgroeien de uitsluitingscriteria en voorrangscriteria heeft toegepast op de aanvragen komen immers de scorecriteria aan bod, waaronder ook het advies van het lokaal bestuur.

3 Het lokaal advies bij uitbreiding

² Eén van de uitsluitingscriteria is bijvoorbeeld een negatief advies van het lokaal bestuur. Daar speelt de invloed van het lokaal bestuur dus uiteraard wel.

3.1 Beoordelingscriteria en –procedure

De eerste opdracht voor een lokaal bestuur is het opmaken van de beoordelingsprocedure en beoordelingscriteria om de subsidieaanvragen objectief een score toe te kennen. Het lokaal bestuur kan deze criteria en procedure samen met het **Lokaal Overleg Kinderopvang (LOK)** opmaken. Het LOK is een gemeentelijke adviesraad en adviseert het lokaal bestuur over materies die relevant zijn voor kinderopvang.

Maak ruim op voorhand werk van criteria en een beoordelingsprocedure en samen met de diverse organisatoren de criteria op te bouwen, te bespreken en uit te werken. Dit komt zeker de vertrouwensband en de goede samenwerking te goede. Duidelijke criteria die ver op voorhand bekend zijn gemaakt maken dat organisatoren hierop in kunnen spelen. Criteria die op voorhand vastgelegd zijn en niet meer veranderen, zorgen voor een objectieve beoordeling van aanvraagdossiers.

Het lokaal bestuur is vrij in de mate waarin het LOK wordt betrokken bij de opmaak van de criteria en de procedure. Het lokaal bestuur is wel **verplicht om het advies te vragen van het LOK** over de opgemaakte criteria en procedure. Dit advies is niet bindend.

3.1.1 Criteria bepalen

De criteria en procedure vastleggen doe je best **proactief**. Wacht niet tot het Agentschap Opgroeien een oproep lanceert. Zo ben je op ieder moment klaar om op een oproep te reageren.

Als de criteria en procedure vooraf vastliggen, kun je de organisatoren meteen informeren over de vooropgestelde criteria op basis waarvan het aanvraagdossier zal worden beoordeeld, en over de procedure die door het lokaal bestuur zal worden gehanteerd. Duidelijke spelregels en criteria maken het beoordelen van een aanvraag zo objectief mogelijk.

Met andere woorden, hoe meer afspraken vooraf vastliggen, hoe objectiever en transparanter je kunt oordelen en hoe minder discussie er kan ontstaan over het advies. Zo voorkom je ook onbegrip bij organisatoren die een aanvraag indienden en een negatief advies of nulscore kregen.

Het is belangrijk dat de opgestelde criteria voor verschillende uitbreidingsrondes hanteerbaar zijn. Het is daarom belangrijk om de criteria zo te formuleren dat ze langer bruikbaar zijn. Bijvoorbeeld: neem niet op in de criteria dat een bepaalde deelgemeente (omdat er in die deelgemeente een tekort is aan kinderopvang) een hogere score krijgt, maar formuleer het

algemeen. Bepaal dat aanvragen uit deelgemeenten waar het tekort hoger is dan het gemiddeld tekort aan kinderopvang in de gemeente een hogere score krijgen.

De 'juiste' criteria voor het beoordelen van subsidieaanvragen als lokaal bestuur bestaan niet. Het is vooral belangrijk relevante **criteria te bepalen die een meerwaarde betekenen voor jouw gemeente of stad.**

Zowel de criteria, als de beoordelingsprocedure en dus het uiteindelijke advies moet inhoudelijk en door de wijze waarop het tot stand kwam voldoen **aan zorgvuldigheidsbeginsel van behoorlijk bestuur**. Bekijk bij het bepalen van de criteria ook zekere strategische meerjarenplanning, de omgevingsanalyse en de zeven B's van toegankelijkheid (zie verder).

Selectiecriteria die het lokaal bestuur hanteert voor het formuleren van een advies, moeten voldoen aan de volgende criteria:

- **Relevant:** de criteria die het lokaal bestuur hanteert moeten gelinkt zijn aan de aangevraagde subsidie (= relevant)
- **Duidelijk:** het lokaal bestuur moet concreet maken wat het criterium precies inhoudt en op welke manier ze dit zal beoordelen.
Vb. het is niet voldoende om als criterium 'ligging' te vermelden. Je moet duidelijk maken dat ligging in een wijk met een beperkt aanbod kinderopvang een score x krijgt, ligging in een wijk met een ruimer aanbod kinderopvang een score y en andere wijken score 0. En duidelijk maken op basis waarvan je deze wijken dan afbakent naar aanbod kinderopvang.
- **Niet-discriminerend:** een criterium mag organisatoren niet uitsluiten omwille van subjectieve gronden.
- **Gemotiveerd:** het lokaal bestuur moet motiveren waarom deze criteria aangewezen zijn. Motiveer de relevantie van de criteria en de meerwaarde ervan voor de stad of de gemeente.
- **Tijdig kenbaar gemaakt:** dit is belangrijk zodat de organisatoren er bij het indienen van de aanvraag rekening mee kunnen houden.
- **Aanvullend zijn** aan de criteria die het Agentschap Opgroeien gebruikt bij de beoordeling van aanvragen. Aanvragen moeten niet twee maal op hetzelfde criterium gescoord worden.

A. De strategische meerjarenplanning:

In het strategische meerjarenplan formuleer je als lokaal bestuur strategische en operationele doelstellingen. Het is logisch dat je als lokaal bestuur, criteria formuleert die daarbij aansluiten.

Het lokaal bestuur legt in het strategische meerjarenplan de grote lijnen van het beleid voor de komende jaren vast. De meerjarenplanning moet een duidelijk zicht bieden op de belangrijkste (politieke) voornemens van een bestuur en op de verwachte financiële ontwikkelingen. Bovendien staan in de meerjarenplanning heel wat interessante gegevens over de gemeente en het bestuur.

Het LOK geeft advies over de lokale beleidsdoelstellingen voor kinderopvang die worden opgenomen in deze strategische meerjarenplanning. Een goedgekeurde strategische meerjarenplanning vormt de basis voor het voeren van beleid én dient nadien als evaluatie-instrument om na te gaan welke en of de beleidsdoelstellingen effectief werden behaald.

Bij het vastleggen van de beoordelingscriteria is het dus belangrijk de strategische meerjarenplanning erbij te nemen. **Welke lokale beleidsdoelstellingen voor kinderopvang werden hierin opgenomen?** Als het bijvoorbeeld een doelstelling was om in de toekomst voor een aanvraag voor de subsidie inkomenstarief of de plussubsidie vooral in te zetten op opvang gelegen in kwetsbare buurten is dit een belangrijke factor bij het bepalen van criteria en formuleer je dus een criterium waarbij extra punten aan kwetsbare buurten worden toegekend.

De strategische meerjarenplanning bevat ook ruimer gezien ankerpunten voor het bepalen van criteria. Staat er in het meerjarenplan bijvoorbeeld dat het lokaal bestuur wil werken aan een hogere tewerkstelling in een bepaalde wijk? Dan is het misschien belangrijk om ook in die wijken in te zetten op kinderopvang.

Eén van de voorwaarden die het Agentschap Opgroeien stelt over deze criteria, is het feit dat deze gebaseerd moeten zijn op de strategische meerjarenplanning van het lokaal bestuur. Dit laatste staat ook zo in de het Besluit van de Vlaamse Regering houdende het Lokaal Beleid Kinderopvang:

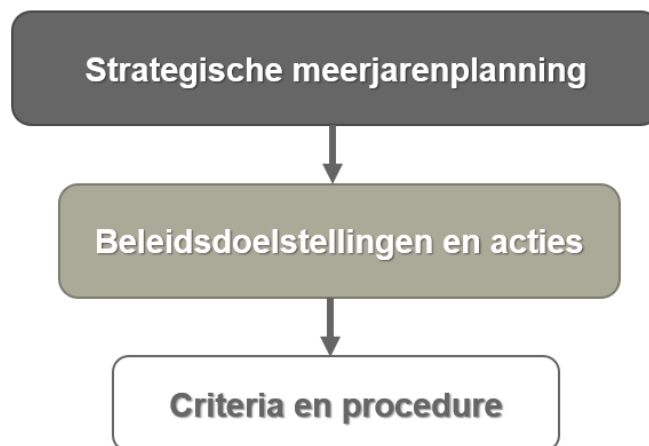
Hoofdstuk 4. Over uitbreiding van de kinderopvang adviseren

Art. 7. Het lokaal bestuur kan Kind en Gezin een advies geven over de uitbreiding van de kinderopvang binnen het eigen grondgebied.

Dat advies is gebaseerd op de strategische meerjarenplanning, en voor de gemeenten uit het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad op de beleidsnota, vermeld in artikel 6.

De lokale beleidsdoelstellingen opgenomen in het meerjarenplan vertrekken bij voorkeur vanuit een gedragen visie (ken de noden, de aanwezige KOV, mogelijkheden enz). Maak lokaal dus werk van een gedeelde visie op de nood en het aanbod kinderopvang in de gemeente en bepaal criteria die de beleidslijnen tegemoet komen.

Streven naar maximale transparantie over het lokaal beleid (en de lokale beleidskeuzes) is er belangrijk. Transparantie draagt bij tot onderling vertrouwen en een goede samenwerking. Transparante procedures over hoe beleidskeuzes en beslissingen tot stand komen en over hoe kinderopvangvoorzieningen betrokken worden bij dit tot stand komen van beleid en beslissingen zijn daarbij belangrijk. Door transparant te zijn over de betrokkenheid van organisatoren kinderopvang bij de beoordeling van aanvraagdossiers, schep je de juiste verwachtingen en geef je aan welke speelruimte er is voor alle partners rond de tafel. Daarnaast schept het vertrouwen dat, indien het lokaal bestuur ook zelf actor en kandidaat om subsidies aan te vragen, hierover transparant is en de plannen evenzeer op dezelfde manier toelicht en behandelt zoals elke andere betrokken organisator.

Als je start met het maken van criteria is de kernvraag dus welke mogelijke doelstellingen er staan in het meerjarenplan en hoe vertaal je die naar concrete criteria, die objectief te scoren, duurzaam, niet-discriminerend en aanvullend zijn op de criteria die het Agentschap Opgroeien?

B. Zeven B's van toegankelijkheid

Voor heel wat gezinnen – en in het bijzonder voor kwetsbare gezinnen – blijft de stap naar kinderopvang groot. Het is belangrijk dat deze ouders worden aangemoedigd om gebruik te maken van het aanbod. Kinderopvang is belangrijk voor de toekomstkansen van kinderen en hun ouders.

Bij het **verlagen van de drempel** tot kinderopvang bij ouders speelt het lokaal bestuur een belangrijke rol door bij het geven van advies over een aanvraag tot uitbreiding, rekening te houden met de **7 B's van toegankelijkheid**.

De **7 B's van toegankelijkheid** bieden een kapstok voor de aanpak van de toegankelijkheid van de kinderopvang:

1. **Beschikbaarheid:** is er opvang beschikbaar in de buurt voor de ouders? Door het plaatsgebrek vinden gezinnen niet altijd een opvangplaats in de eigen buurt. Dit verhoogt de drempel naar kinderopvang. Daarnaast kan er een tekort zijn aan occasionele of flexibele opvang. De opvangnood binnen de wijk waar de kandidaat organisator gevestigd is, kan zo bijvoorbeeld een criterium vormen bij het beoordelen van een aanvraag tot uitbreiding. Sommige besturen bepalen dit aan de hand van de Barcelonanorm³.
2. **Bruikbaarheid:** er kan wél opvang beschikbaar zijn, maar als de organisatie ervan niet is aangepast aan het leven van ouders, dan is die opvang niet bruikbaar. Een opvang met openingsuren die niet overeen komen met de werkuren van de ouders, is bijvoorbeeld niet bruikbaar. Merk je dat dit binnen de gemeente een probleem is? Dan kan hiermee eventueel rekening gehouden worden bij het beoordelen van een aanvraag tot uitbreiding.
3. **Betrouwbaarheid:** ook een opvang waarin ouders zich niet welkom voelen of waar ze zich niet gerespecteerd voelen in hun ouderrol, is onbruikbaar voor de ouders. De opvang moet een plek zijn van vertrouwen. In deze context spreken we over betrouwbaarheid wanneer een organisator ook betrouwbaar is naar het lokaal bestuur en externe partners. Bijvoorbeeld: hoe verloopt de samenwerking met de organisator? Is de organisator lid van het LOK, enzovoort.
4. **Bereikbaarheid:** deze B gaat enerzijds over fysieke bereikbaarheid, anderzijds ook over de kennis van het systeem: kennen ouders het systeem van groeps- en gezinsopvang? Weten ze wat ze moeten doen om zich in te schrijven? De bereikbaarheid van de kandidaat organisator, kan mee de criteria bepalen. Ligt de opvang bijvoorbeeld bij een belangrijke verkeersas, verbindingswegen, tewerkstellingsplaatsen, enzovoort.
5. **Begrijpbaarheid:** het doel en de mogelijkheden van kinderopvang moeten begrijpbaar zijn voor alle ouders. Traditioneel wordt opvang bijvoorbeeld gezien als een dienst voor werkende ouders. Niet-werkende ouders beseffen niet altijd dat opvang ook voor hen bestaat.

³ De Barcelonanorm zegt dat er een kinderopvangaanbod moet worden voorzien voor minstens 33% van de kinderen jonger dan 3 jaar.

6. **Bekendheid:** is het aanbod bekend? Het gebrek aan informatie en/of de gebrekkige informatieverbreiding is één van de belangrijkste drempels voor ouders om al dan niet gebruik te maken van kinderopvang. De betrokkenheid en/of bekendheid van de organisator bij de stad/gemeente kan meegenomen worden bij het bepalen van beoordelingscriteria.
7. **Betaalbaarheid:** opvang is duur. Het is een grote hap uit het budget van jonge gezinnen, zeker ook voor kwetsbare gezinnen. Welke maatregelen neemt de kandidaat organisator bijvoorbeeld op te voldoen aan de voorwaarden voor een subsidie inkomenstarief? Dit kan mee de beoordelingscriteria bepalen voor zover dit relevant is voor de aangevraagde subsidie.

Eens de criteria bepaald zijn, moet aan elk criterium een gewicht toegekend worden. Telt elk criterium voor evenveel mee in de beoordeling? Op hoeveel punten staat elk criterium? Weegt het ene criterium sterker door dan het andere? Al deze zaken moeten vooraf beslist worden en worden vastgelegd in **de beoordelingsprocedure** die kenbaar wordt gemaakt aan de organisatoren op het grondgebied. Het lokaal bestuur toetst elke aanvraag uit de gemeente aan de criteria en berekent voor elke aanvraag een totaalscore.

Veel besturen kiezen er bijvoorbeeld voor om vier criteria te selecteren met een gewicht van twee punten per criterium. Andere besturen kiezen ervoor om verschillende criteria te hanteren voor telkens 1 punt. Maar je kan ook werken met verschillende gewichten.

3.1.2 Beoordelingsprocedure vastleggen

Naast de criteria en de score die het lokaal bestuur wil hanteren, moet het ook beschrijven op welke manier ze de aanvragen zal behandelen. Waarover gaat dit advies en de uitbreidingsronde? Hoe gaat het lokaal bestuur tewerk? Wat verwacht het lokaal bestuur precies van de organisatoren kinderopvang (vb. voorstelling dossier op het LOK, mee formuleren van criteria, enzovoort)?

Volgende vragen kunnen inspireren om een duidelijke beoordelingsprocedure op te stellen:

1. *Waarom deze beoordelingsprocedure?*

Beschrijf kort de adviesrol van het lokaal bestuur bij een uitbreidingsronde. Waarom geeft het lokaal bestuur advies? Vanuit welke visie en motivatie neemt het lokaal bestuur deze rol op? En waarover gaat een uitbreidingsronde precies?

2. Hoe maak je de beoordelingsprocedure bekend?

Geef aan hoe de procedure en criteria eerlijk naar alle mogelijke organisatoren kinderopvang bekendgemaakt worden, zoals via social media, het gemeenteblad, een persoonlijk schrijven en/of de website van de gemeente.

3. Bij wie kan de organisator terecht voor vragen en meer informatie?

De kans is groot dat een organisator die een aanvraag voor uitbreiding indient bij het Agentschap Opgroeien, nog vragen heeft of bijkomende informatie wil over de manier waarop het lokaal bestuur advies zal geven. Geef dus duidelijk aan bij wie en op welke de organisator kinderopvang terecht kan voor vragen over de criteria en beoordelingsprocedure. Bijvoorbeeld: contacturen, contactgegevens, is er mogelijkheid om vragen te stellen op het LOK, enzovoort...

4. Waar moet het aanvraagdossier voor uitbreiding van de organisator ingediend worden?

Een organisator kinderopvang die een aanvraag voor uitbreiding indient bij het Agentschap Opgroeien is verplicht deze aanvraag ook bekend te maken bij het lokaal bestuur. Het is belangrijk dat dit ook opgenomen staat in de beoordelingsprocedure.

Maak duidelijk in de beoordelingsprocedure hoe de organisator de aanvraag kan indienen bij het lokaal bestuur: bij wie moet deze ingediend worden en hoe (per e-mail, per post, per aangetekend schrijven? Via welk e-mail of postadres moet dit gebeuren.

5. Een ontvangstbevestiging?

Of een aanvraag al dan niet bij het lokaal bestuur terecht gekomen is kan belangrijke gevolgen hebben voor de voortgang van het dossier bij het Agentschap Opgroeien. Het lokaal bestuur voorziet dan ook best in een ontvangstbevestiging: verstuurt het lokaal bestuur een ontvangstbevestiging via mail? Verloopt het via aangetekend schrijven? En binnen welke termijn mag de organisator een ontvangstbevestiging verwachten?

Opgelet: de deadline voor indienen van de aanvraag bij het Agentschap Opgroeien en bij het lokaal bestuur wordt bepaald door het Agentschap Opgroeien. Een lokaal bestuur kan de datum niet zelf bepalen of wijzigen.

6. Wie is het aanspreekpunt voor het Agentschap Opgroeien?

Bepaal wie lokaal het rechtstreeks aanspreekpunt is voor het Agentschap Opgroeien over de uitbreidingsronde.

7. Hoe komt het uiteindelijke advies tot stand?

Het proces om tot het advies te komen bepaalt grotendeels de kwaliteit van het advies.

Besteed hier dus voldoende aandacht aan.

a. Ontvangst van de aanvragen:

Wanneer verwacht het lokaal bestuur de aanvragen te ontvangen (zie ook hierboven)?

b. Afweging tot het geven van negatief advies:

Wanneer gaat het lokaal bestuur over tot het geven van een negatief advies? Dit kan in 2 gevallen (zie richtlijnen Agentschap Opgroeien).

c. Een positief advies formuleren:

Hoe zal dit concreet gebeuren? Welke criteria en scores zullen gebruikt worden wanneer het lokaal bestuur een positief advies formuleert? En wanneer zal dit gebeuren? Bepaal ook de timing van deze beoordeling, binnen de deadlines opgemaakt in de uitbreidingsronde door het Agentschap Opgroeien.

d. De rol van het LOK:

Op welke manier wordt het LOK betrokken? Wordt het LOK geïnformeerd over het advies dat lokaal bestuur geeft en in welke fase? Enkel ter kennisgeving of is er nog ruimte voor bespreking? Enzovoort.

e. Mogelijkheid geven om gehoord te worden:

Het hoorrecht is een onderdeel van het recht van verdediging en geeft de organisator de kans om de aanvraag toe te lichten en te reageren op het voorgestelde advies, vooraleer het definitieve advies tot stand komt. Voor een zinvolle uitoefening van dat recht wordt aangeraden een procedure te voorzien die rekening houdt met volgende elementen:

- De organisator moet op de hoogte zijn van de mogelijkheid om gehoord te worden.
- Het moet daarbij duidelijk zijn binnen welke termijn (vb. binnen de 15 kalenderdagen) en op welke wijze de organisator dient aan te geven van dit recht gebruik te willen maken.
- Is het ook belangrijk om op te nemen door wie en hoe dit hoorrecht dan zal plaatsvinden.
- Het hoorrecht is pas betekenisvol als men gehoord wordt door de personen die beslissen over het advies. Geeft het College van Burgemeester en Schepenen bijvoorbeeld het advies over de aanvragen, dan is het ook het College van Burgemeester en Schepenen die het de organisator hoort.

- f. *Formuleren van het advies aan het Agentschap Opgroeien:* hoe en wanneer zal het definitieve advies overgemaakt worden?
- g. *Terugkoppeling*
Wanneer en hoe krijgen organisatoren feedback over het gegeven advies?

Het lokaal bestuur heeft de mogelijkheid om een positief/negatief advies te geven. Aan de beoordelingsprocedure zullen dus zeker ook de criteria moeten worden toegevoegd op basis waarvan het lokaal bestuur een gefundeerd advies zal geven aan het Agentschap Opgroeien. Het kan belangrijk zijn voor een organisator te weten waarom het lokaal bestuur deze criteria naar voor schuift. Een korte motivatie van het lokaal bestuur bij elk criterium toevoegen, is dus zeker wenselijk. Het is trouwens ook verplicht wanneer je het advies geeft aan het Agentschap Opgroeien om je gebruikte criteria te motiveren.

Het is bovendien nuttig om ook op te nemen in de procedure wie (vb. diensthoofd kinderopvang of college burgemeester en schepenen,...) de opdracht en verantwoordelijkheid heeft om het advies op te maken conform de richtlijnen van het Agentschap Opgroeien en tegen de gestelde deadline te bezorgen.

Bepaal ook of er (voorafgaand aan het finaliseren van de score) een gesprek met de organisatoren is die een aanvraag indienden. Hebben zij de mogelijkheid om hun aanvraag toe te lichten? Is er een lokaal overleg waarop alle organisatoren hun aanvraag kunnen motiveren?

8. Hoe gebeurt de terugkoppeling over het advies?

Geef in de beoordelingsprocedure mee hoe de communicatie over de eindscore verloopt naar de organisatoren die een aanvraag deden en wanneer er zal teruggekoppeld worden over het gegeven advies naar de organisatoren en naar alle deelnemers van het LOK. Het is een teken van respect voor de inzet van de betrokken partners.

Gebeurt dit in een persoonlijk gesprek met vraag en antwoord of op een gezamenlijk overlegmoment op het Lokaal Overleg Kinderopvang? Bepaal ook, gebaseerd op de timing in de oproep, binnen welke termijn dit zal gecommuniceerd worden. Geef ook aan wie minimaal bij dit gesprek aanwezig is.

Het is belangrijk voor het vertrouwen in en het bewaken van de neutraliteit van een lokaal bestuur, dat het lokaal bestuur zo transparant mogelijk te werk gaat. Het kan eveneens vermijden dat organisatoren een bezwaar aantekenen tegen een weigeringsbeslissing van het Agentschap Opgroeien die mede gebaseerd is op het advies van het lokaal bestuur. Een organisator die weet hoe en waarom er op een bepaalde manier een score gegeven werd, kan hier begrip voor opbrengen.

Anderzijds, wanneer er nadien duidelijk wordt uitgelegd aan alle leden van het LOK waarom bijvoorbeeld een gegeven advies niet of slechts deels werd gevolgd, kunnen de leden hieruit leren, inschatten wat de speelruimte is voor de toekomst en krijgen zij inzicht in de ambities van het gemeentebestuur.

3.1.3 Criteria en procedure formaliseren

Enkel wanneer er sprake is van duidelijke beoordelingsprocedure en transparante criteria, die op voorhand vastgelegd en kenbaar gemaakt zijn, is het advies van het lokaal bestuur over de aanvragen aanvaardbaar voor het Agentschap Opgroeien. Het feit dat de criteria ergens formeel worden vastgelegd, en niet zomaar uit de lucht komen vallen, is dus een belangrijk gegeven om te kunnen spreken van een zorgvuldig tot stand gekomen advies.

Wanneer de criteria en procedure bepaald zijn is het daarom belangrijk deze werkwijze te formaliseren. Hoewel het Agentschap Opgroeien zelf geen regels hierrond vastlegt, is het belangrijk om de criteria en de beoordelingsprocedure te laten bekrachtigen op de gemeenteraad. Je legt de spelregels dus vast in een gemeentereglement, dit behoort tot de bevoegdheid van de gemeenteraad. De gemeenteraad bepaalt het beleid van de gemeente en kan daarvoor algemene regels vaststellen (zie decreet Lokaal Bestuur, art. 40, §2 en §3). Het uiteindelijke advies van het lokaal bestuur en de scoretoekenning van de aanvragen binnen het grondgebied, zijn vervolgens een toepassing van dit gemeentelijk reglement.

Het feit dat de criteria en beoordelingsprocedure voor langere tijd worden vastgelegd in een gemeenteraadsbeslissing of reglement, maakt dat de werkwijze meteen kan worden gecommuniceerd naar de reeds aanwezige én potentieel toekomstige organisatoren kinderopvang binnen de gemeente wanneer de Vlaamse regering een nieuwe uitbreidingsronde kinderopvang lanceert. Dit geeft je als lokaal bestuur bovendien meer ruimte om, binnen een vaak beperkte tijdspanne, een goed advies af te kunnen leveren bij het Agentschap Opgroeien. Het uiteindelijke advies van het lokaal bestuur aan het Agentschap Opgroeien, over de aanvragen op het gemeentelijk grondgebied, hoeft immers niet meer (opnieuw) geagendeerd te worden op de gemeenteraad. Het uiteindelijke advies en de scoretoekenning is immers louter een toepassing van dit gemeentelijk reglement en je kan het gemeentereglement op basis waarvan je advies werd opgesteld, toevoegen aan het formulier dat je bezorgt aan het Agentschap Opgroeien.

In de gemeenteraadsbeslissing wordt best ook vastgelegd wie in de toekomst de bevoegdheid krijgt om adviezen in het kader van een uitbreidingsronde kinderopvang te formuleren. Dit kan bijvoorbeeld het college van burgemeester en schepenen (heeft toegewezen bevoegdheden) zijn, maar ook de gemeenteraad zelf. Het college van burgemeester en schepenen kan

eventueel de opdracht geven aan een andere persoon (vb. diensthoofd Kinderopvang) om de het reglement toe te passen.

Opgelet: een reglement geldt pas van zodra je het bekend hebt gemaakt aan derden (vb. op de website).

Lukt het niet meer om de beoordelingsprocedure tijdig te agenderen op de Gemeenteraad, dan kan je starten met de beoordelingsprocedure te agenderen op het college van burgemeester en schepenen. Zo kan het college alvast een standpunt innemen. De effectieve bekrachtiging door de gemeenteraad kan op de eerstvolgende gemeenteraad gebeuren.

Als adviesraad of als lokaal bestuur is het heel belangrijk je advies goed te onderbouwen. Heel wat besturen zijn actor en regisseur. Een gefundeerd advies moet aantonen dat je objectief hebt gehandeld.

Opgelet: dit is een noodoplossing en is niet conform de regelgeving van het decreet lokaal bestuur. Gebruik deze aanpak enkel als het niet anders kan en probeer alsnog tijdig de criteria en de beoordelingsprocedure op de agenda van de gemeenteraad te plaatsen.

3.2 Het advies opmaken

Van zodra het Agentschap Opgroeien op vraag van de Vlaamse Regering een oproep voor de uitbreidingsronde lanceert, is het belangrijk dat het lokaal bestuur alle **relevante organisatoren hierover informeert** en de vraag stelt om, als er interesse tot uitbreiding is en er bij het Agentschap Opgroeien een aanvraag wordt ingediend, ook de aanvraag aan het lokaal bestuur te bezorgen. **Opgelet!** Niet enkel de lokale organisatoren moeten geïnformeerd worden, ook potentieel nieuwe organisatoren moeten de informatie ergens kunnen vinden. De criteria en beoordelingsprocedure moeten dus openbaar gemaakt worden.

Een duidelijke, proactieve en open communicatie naar alle betrokken partners is de sleutel om tot een kwaliteitsvol en gedragen advies te komen. Dit betekent dat alle relevante informatie over de uitbreidingsronde Kinderopvang, alsook over de beoordelingsprocedure van het lokaal bestuur, tijdig mee gedeeld wordt.

Samen met deze informatie kan het lokaal bestuur de organisatoren informeren **over de vooropgestelde criteria** op basis waarvan het aanvraagdossier zal worden beoordeeld en over de **procedure** die door het lokaal bestuur zal worden gehanteerd.

Pas wanneer voor alle organisatoren op voorhand de spelregels en criteria duidelijk zijn en organisatoren zicht hebben op wat voor het lokaal bestuur belangrijk is, kan een aanvraag **zo**

objectief en transparant mogelijk beoordeeld worden. Zo voorkom je ook onbegrip bij organisatoren die een aanvraag indienden.

Adviseren doe je **schriftelijk**. Bij een advies in het kader van een uitbreidingsoproep van het Agentschap Opgroeien, biedt het Agentschap Opgroeien zelf een standaardsjabloon aan. Zo worden net die vragen gesteld die de doorslag geven bij de uiteindelijke beslissing. Het lokaal bestuur formuleert in het advies aan het Agentschap Opgroeien:

- op basis van welk(e) criterium/criteria het de kinderopvangplaatsen binnen de gemeente wil inzetten (bijvoorbeeld de ligging binnen de gemeente, de mate van betrokkenheid van de organisator bij het lokaal beleid kinderopvang, enzovoort);
- het gewicht en de score dat het aan elk criterium wil geven;
- motivering waarom een bepaalde score op de criteria gegeven werd: zo kunnen buitenstaanders nagaan waarom de ene aanvraag een hogere score kregen dan de andere.
- de maximum score die een aanvraag kan krijgen.

Vermijd veronderstellingen en vaagheden zoals “men beweert dat”, “men schat dat” of “men hoopt op”. Dergelijke formuleringen halen de geloofwaardigheid van het advies onderuit en werken niet motiverend.

4 Regelgeving

Uitbreidingsronden voor kinderopvang liggen vervat in de regelgeving.

Het **Besluit van de Vlaamse Regering van 9 mei 2014 (BS 25 juli 2014) houdende de procedures voor de aanvraag en de toekenning van de vergunning en de subsidies voor gezinsopvang en groepsopvang van baby's en peuters** (of kortweg ‘het Procedurebesluit genoemd) legt de programmatieregels vast en de regels die het Agentschap Opgroeien moet naleven bij het opmaken van een oproep en het doorlopen van de procedure (zie art. 57 – 58).

Daarnaast voorziet het Procedurebesluit op een aantal punten dat de minister door middel van een ministerieel besluit voor elke uitbreidingsronde de nadere regels moet bepalen. Naast het Procedurebesluit moet er dus steeds rekening gehouden worden met het **ministerieel besluit** dat voor de desbetreffende uitbreiding geldig is.

De adviesopdracht van het lokaal bestuur is vastgelegd in **Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2013 (BS 18 juni 2013) houdende het lokaal beleid kinderopvang**.

Artikel 7 bepaalt dat het lokaal bestuur advies kan geven aan het Agentschap Opgroeien over de uitbreiding van kinderopvang binnen het eigen grondgebied. Het advies van het lokaal bestuur is gebaseerd op de strategische meerjarenplanning van het lokaal bestuur.

Deze regelgeving en alle informatie met betrekking tot de oproep van het Agentschap Opgroeien is terug te vinden op de website van het Agentschap Opgroeien:

- regelgeving: <http://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector-babys-en-peuters/regelgeving-en-juridisch/regelgeving/#Procedures>
- oproep uitbreidingsronde: <http://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector-babys-en-peuters/snelinfos-oproepen-verslagen/oproepen-en-beslissingen/#Oproepen>